

TARKASTUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 3/2009 vp

Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus Valtiontalouden tarkastusviraston tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2008

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 26 päivänä toukokuuta 2009 lähettänyt tarkastusvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomuksen Valtiontalouden tarkastusviraston tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2008 (K 6/2009 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- puheenjohtaja Matti Saarinen, eduskunnan tilintarkastajat
- pääjohtaja Tuomas Pöysti, Valtiontalouden tarkastusvirasto, eduskunta
- esikuntapäällikkö, KHT, JHTT Marko Männikkö, Valtiontalouden tarkastusvirasto, eduskunta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Eduskunnan tilintarkastajien Valtiontalouden tarkastusviraston tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta, kirjanpidosta ja hallinnosta vuodelta 2008 antaman tilintarkastuskertomuksen johdosta tarkastusvaliokunta toteaa, että tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty viraston johdon toiminnan laillisuutta.

Valtiontalouden tarkastusviraston menojen loppusumma oli tilinpäätöksen mukaan 13,9 milj. euroa. Vuoteen 2007 verrattuna kasvua oli runsaat 5 prosenttia. Suurimman kuluryhmän

muodostivat henkilöstökulut, joihin käytettiin tilikauden aikana 10 milj. euroa (vuonna 2007 9,5 milj. euroa). Toiseksi suurin kuluryhmä oli palveluiden ostot, johon käytettiin 1,1 milj. euroa (vuonna 2007 1 milj. euroa).

Tarkastusvaliokunta pitää tärkeänä vaali- ja puoluerahoituksen tarkastuksen järjestämistä asianmukaisella tavalla, mutta on huolestunut Lauri Tarastin johtaman vaali- ja puolerahoitustoimikunnan alustavista kaavailuista puoluerahoituksen tarkastuksen osoittamisesta tarkastusvirastolle. Valiokunnan arvion mukaan vaali- ja puoluerahoituksen valvontaan liittyvät lisätehtävät vaikuttavat ongelmallisella tavalla ja vievät voimavaroja ja huomiota perustuslain 90 §:ssä säädetyn ulkoisen tarkastustehtävän hoitamiselta. Mikäli tarkastusvirastolle osoitetaan lisätehtäviä, valiokunta pitää välttämättö-

mänä, että niiden hoitamiseksi annetaan riittävät lisäresurssit.

Puolueyhdistyksiä tai puolueita lähellä olevia yhdistyksiä on likipitään 10 000, joista esitetyn arvion mukaan noin 1 500 ylittää vaalirahoituksen ilmoitusrajat. Jotta tarkastuksella olisi merkitystä, tulisi tarkastus tehdä vähintään viiden vuoden välein. Tämä edellyttäisi, jos tarkastuksen piiriin valittaisiin vain vaalirahoituksen ilmoitusvelvollisuusrajat ylittävän talouden omaavat yhdistykset, noin 300—400 yhdistyksen tarkastamista vuosittain. Jos kohteeksi haluttaisiin kaikki puolueiden paikallisyhdistykset, niin tehtävä edellyttäisi noin 2 000 yhdistyksen tarkastamista vuosittain.

Velvollisuus tarkastaa puolueyhdistyksiä johtaisi merkittävään työmäärän lisäykseen. Tämä yhdistettynä eduskunnan yleisten talousarviolinjausten toteuttamiseen voisi tarkoittaa sitä, että tarkastusvirasto joutuisi vähentämään selvästi tilintarkastusta ja tuloksellisuustarkastusta.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että tarkastusvirasto käyttää suorittamassaan tilintarkastuksessa hyödykseen tietokoneavusteisia menetelmiä. Puoluerahoituksen tarkastuksen tehokkuutta rajoittaa huomattavasti se, että kirjanpito

ja tositeaineisto ovat puolueissa pitkälti paperimuodossa ja epäyhtenäisessä tietomuodossa, minkä vuoksi tietokoneavusteisia menetelmiä ei voida soveltaa. Käytännössä 200—300 yhdistyksen vuosittainen tarkastaminen vaatii vähintään kokonaistyöajaltaan noin 2—3 henkilötövuoden vuosittaisen työmäärän edellyttäen, että tilinpito tositteineen toimitetaan tarkastusvirastoon. Kaikkien yhdistysten tarkastaminen 5 vuoden syklissä edellyttäisi yhteensä noin 10 henkilötövuoden lisäpanosta, mikä olisi noin 8 prosenttia tarkastusviraston tämän hetkisestä tarkastushenkilöstöstä.

Valiokunta toteaa lopuksi, etteivät eduskunnan tilintarkastajat ole kertomuksessaan havainneet huomauttamista tarkastusviraston vuoden 2008 kirjanpitoon, tilinpäätökseen eikä hallintoon nähden.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella tarkastusvaliokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi kannanoton,

että eduskunnalla ei ole huomautettavaa kertomuksen johdosta.

Helsingissä 9 päivänä kesäkuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Matti Ahde /sd
vpj. Klaus Pentti /kesk
jäs. Risto Autio /kesk
Pertti Hemmilä /kok
Johanna Ojala-Niemelä /sd

Erkki Pulliainen /vihr
Petri Salo /kok
Kari Uotila /vas
Pekka Vilkuna /kesk
Raimo Vistbacka /ps.

Valiokunnan sihteerinä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Nora Grönholm
valiokuntaneuvos Matti Salminen.